

De uiterwaarden in Wageningen

Tim Koops

Onderzoeksvraag

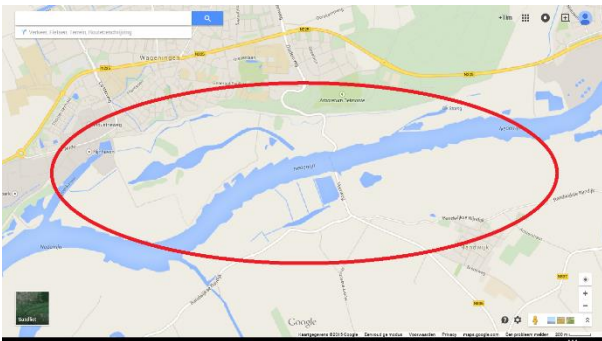
Wat zijn de functies van de uiterwaarden in Wageningen?

Gebiedsbeschrijving

In het zuiden van Wageningen stroomt de Neder-Rijn. Vanaf nog geen 10 minuten fietsen vanaf de Hoogstraat zijn de uiterwaarden al te vinden. De uiterwaarden lopen vanaf de Neder-Rijn langzaam omhoog (zie figuur 1). In dit landschap komen verschillende gras- en boomsoorten voor waarin kwartelkoning, waterral, porseleinhoen en meer vogelsoorten leven. Daarnaast lopen en grazen koeien in de uiterwaarden. Deze prachtige natuur is niet alleen van belang voor het ecosysteem (zie resultaten).

Figuur 1: De uiterwaarden^[1]

Figuur 2: Geografische locatie van de uiterwaarden^[2]

Resultaten

Zoals bij de gebiedsbeschrijving al aangegeven wordt, hebben de uiterwaarden een ecologische functie. Zo groeit er tegenwoordig liesgras, akkerdistel, zegge maar ook houtsoorten zoals wilgen en essen. Deze vegetatie groeit voornamelijk op natte bodems waar zich vaak kalk in bevindt. De uiterwaarden hebben deze kenmerken. Door de nabijgelegen rivier ligt het grondwaterpeil vrij hoog. Waardoor de hierboven genoemde vegetatie kan groeien. Daarnaast hebben de uiterwaarden een hydrologische functie van de uiterwaarden. Bij (hevige) neerslag bovenstrooms, kan het waterpeil toenemen. Na een **responstijd**, zal ook het waterpeil benedenstrooms toenemen. Om dit overtollige water de ruimte te geven, zijn de

uiterwaarden aangewezen als overstroomgebied. Zoals in het dictaat van bodem en water 1, onderdeel water (2013) op pagina 24 wordt vermeld zorgt **oppervlaktewaterberging** net als de andere vorming van berging voor een vertraagde afvoer naar het lozingspunt. Hierdoor komt de piekafvoer later bij het lozingspunt en is de hoogte van de piek lager. Op 14-01-2015 was het waterpeil van de (Neder-)Rijn ter hoogte van Wageningen een waarde van +791cm N.A.P.^[3]. Hierbij zijn de uiterwaarden niet ondergelopen. Zoals in figuur 3 te zien is, ligt de hoogte in de uiterwaarden tussen de 8 en 9 meter (zie de bron voor een gedetailleerdere kaart). Om de uiterwaarden onder te laten lopen, moet het peil dus 1-2 meter stijgen. Rijkswaterstaat heeft echter op 31 oktober vermeld dat de waterstanden in de Neder-Rijn echter enkele centimeters zullen dalen ^[5].

Figuur 3: Hoogtekaart omgeving Wageningen^[4]

Conclusie

Hoewel uiterwaarden oorspronkelijk bedoeld zijn om het overtollige water van een **afvoerpiek** op te vangen, is dit in Wageningen niet het geval. Gezien het plan van Rijkswaterstaat om de rivieren meer ruimte te geven en het peil van de Neder-Rijn laten zakken, is het erg onrealistisch dat de Neder-Rijn ter hoogte van Wageningen 1-2 meter zal stijgen om de uiterwaarde te doen onderlopen. In plaats daarvan zijn de uiterwaarden aan de Neder-Rijn bij Wageningen tegenwoordig een plek voor flora en fauna en recreatie. Vegetatie als liesgras, akkerdistel en essen kunnen goed groeien in de natte, kalkrijke bodems naast de Rijn. Mocht het waterpeil onverwachts stijgen, dan zal Rijkswaterstaat hoogstwaarschijnlijk kiezen dat overtollige water te vervoeren via de Waal (met een groter debiet dan de Neder-Rijn) of IJssel (die het water afvoert naar het IJsselmeer).

Referenties

^[1] Rijkswaterstaat. 10-03-1994.

[https://beeldbank.rws.nl/\(S\(uzvtzjwibecsfw0rlnv01dtx\)\)/MediaObject/Details/Luchtfotoserie_rivier_Neder_Rijn_96529](https://beeldbank.rws.nl/(S(uzvtzjwibecsfw0rlnv01dtx))/MediaObject/Details/Luchtfotoserie_rivier_Neder_Rijn_96529)

^[2] Google Maps. 14-01-2015.

^[3] Rijkswaterstaat. 14-01-2015.

http://www.rijkswaterstaat.nl/geotool/waterhoogte_tov_nap.aspx?c ookieload=true

^[4] www.geo-informatie.nl/geodesk/hgt-300dpi.pdf

^[5] Rijkswaterstaat. 31-10-2014.

http://www.rijkswaterstaat.nl/actueel/nieuws_en_persberichten/2014/oktober2014/waterstand_nederrijn_flink_verlaagd_door_ruimte_voor_de_rivier_van_rijkswaterstaat.aspx